

KATALOGY, REGISTRY A ZÁPIS NÁZVŮ FIALEK

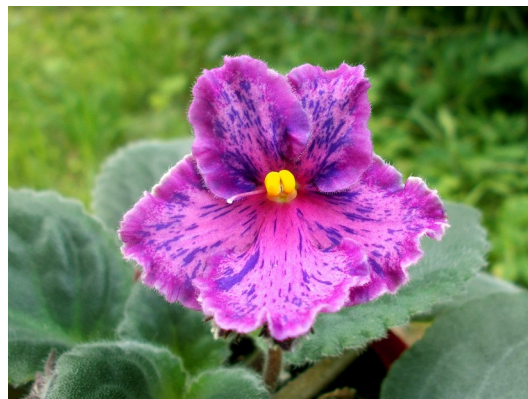
Internet a sociální sítě jsou pro současné pěstitele afrických fialek nevyčerpatelným zdrojem informací. Zatímco dříve jsme mohli vybírat fialky jen z tištěných seznamů, které nám zaslali ochotní pěstitelé poštou na základě inzerátu v novinách, dnes můžeme díky internetu nakupovat od tisíců pěstitelů z celého světa. Ba co víc. Můžeme si vyměňovat zkušenosti, dohledávat popisy, porovnávat fotografie a získat tak jasnější představu, jak daný kultivar ve skutečnosti vypadá a jak se projevuje v různých pěstebních podmínkách. Někdy mám ovšem pocit, že čím více informačních zdrojů máme k dispozici, tím méně je využíváme. Jelikož není v mých silách reagovat na množící se dotazy ohledně katalogů, názvů a popisů fialek, pokusím se tuto problematiku vysvětlit tak, aby i méně zdatní uživatelé internetu byli více soběstační.

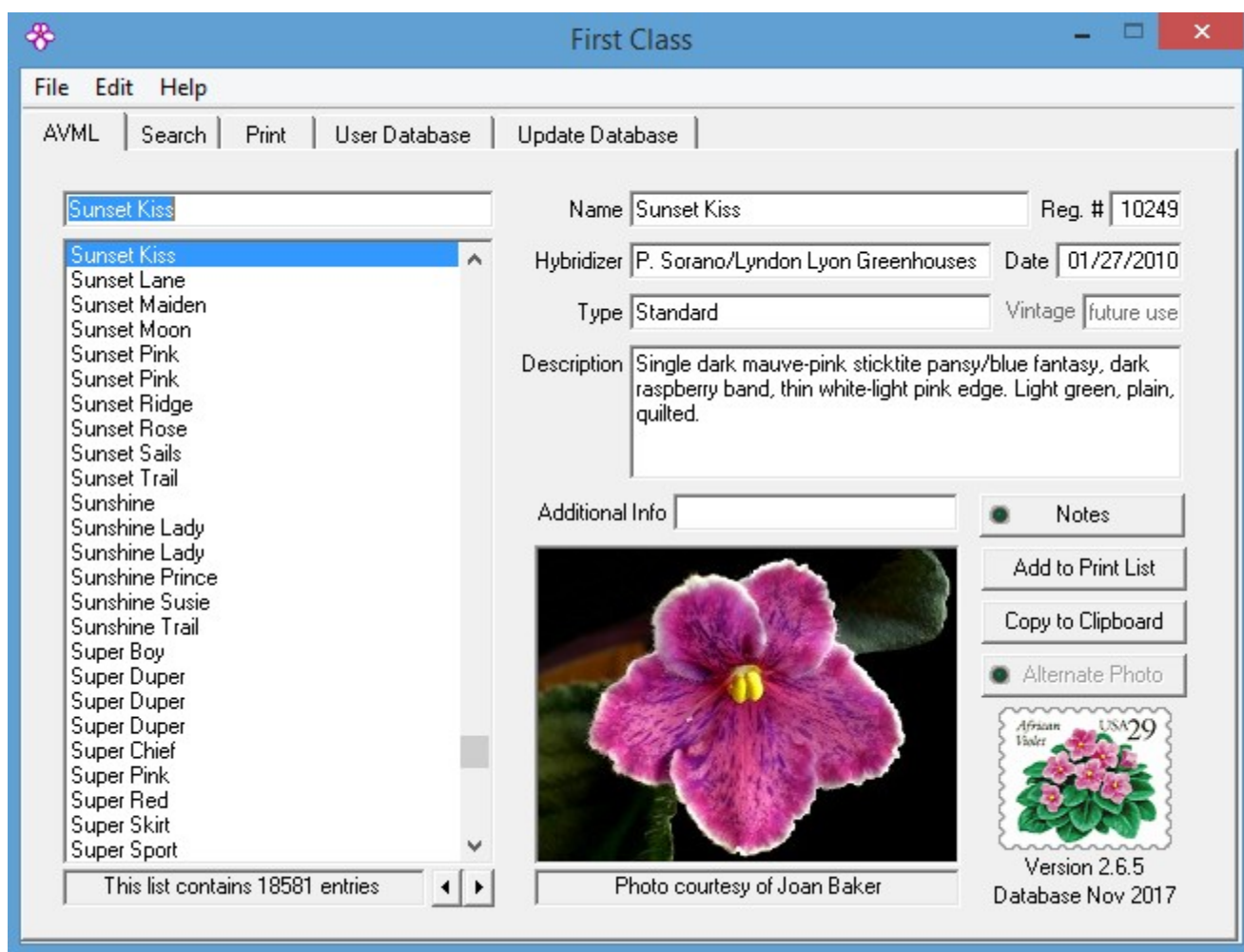
Jestliže jsme v pěstování fialek pokročili dále a zakládáme sbírku šlechtěných kultivarů, měli bychom si před nákupem ověřit, zda prodejce nabízí správně označené rostliny. Nemám teď na mysli drobné chyby v pravopisu, které snadno opravíme, nýbrž chybné a smyšlené názvy. Diskuzní fóra a inzertní servery jsou totiž plné fialek, které svým vzhledem vůbec neodpovídají popisu od šlechtitele, případně jsou jejich názvy natolik zkomolené, že nelze dodatečně ověřit jejich původ. Tyto fialky mohou samozřejmě krásně zdobit naše police a parapety, ale pokud nabízíme špatně označené rostliny dalším pěstitelům, vzniká v kultivarech velký nepořádek.

Často se mě lidé ptají, zda existuje nějaký veřejně přístupný seznam či databáze *všech fialek*, do které by mohli nahlédnout a ověřit si, jak má daný kultivar skutečně vypadat. Bohužel tomu tak není. Dosud nebyl vytvořen žádný *kompletní* registr fialek, který by obsahoval popisy všech kultivarů z celého světa. Technicky to ani není proveditelné. Křížit a šlechtit nové kultivary může dnes prakticky kdokoliv, kdo má chuť a trpělivost; nemusí to být jen profesionální šlechtitel. Spousta hobby pěstitelů kříží fialky pro vlastní potěšení a registraci jim nelze přikázat. Stejně tak nelze nikomu zakázat pojmenování a šíření vlastních kříženců mezi ostatní pěstitele. Evidovat všechny kultivary po celém světě je tedy prakticky nemožné.

V našem fialkářském světě je uznávanou autoritou americká společnost **AVSA** (African Violet Society of America), která mimo jiné provádí zápis a registraci kultivarů do mezinárodního registru *African Violet Master List of Species and Cultivars* (AVML). Registr prodává AVSA jak v tištěné podobě, tak i ve formě elektronické databáze zvané **First Class 2**. Elektronická databáze stojí 40 dolarů a za dalších 11 dolarů ročně je možné dokupovat aktualizace. Databáze obsahuje záznamy o zhruba 18 600 kultivarech z celého světa, zejména z USA, Kanady, Austrálie, Švédska, Ruska, Ukrajiny, Japonska, Nového Zélandu atd. Ze zmíněných 18 600 kultivarů je přibližně 11 000 kultivarů oficiálně registrováno u společnosti AVSA a 7 600 kultivarů je do databáze vloženo bez registračního čísla. Tisíce dalších, zejména ruských a ukrajinských kultivarů, ovšem v databázi nenajdeme. Jestliže tedy některý název nemůžeme v databázi dohledat, neznamená to, že takový kultivar neexistuje. Jen prostě není v databázi evidován.

Květ na obrázku patří kultivaru 'Sunset Kiss'. Většina amerických kultivarů je v databázi registrovaná, a tak si mohou ověřit, zda kvete dle popisu šlechtitele.

V databázi First Class 2 jsou kultivary řazeny abecedně, ale lze vyhledávat i podle části názvu. Ve výsledku se pak zobrazí jméno šlechtitele, datum a číslo registrace, velikost fialky a popis od šlechtitele. Jak je patrné z databáze, popis se naprosto shoduje se vzhledem mé fialky.

Pokud nechceme investovat do databáze First Class 2, můžeme spoustu informací o kultivarech nalézt také v různých diskuzních fórech a na webových stránkách pěstitelů, kteří mnohdy přebírají záznamy právě z databáze FC2. Ještě spolehlivějším zdrojem jsou webové stránky šlechtitelů, ale samozřejmě ne všichni šlechtitelé je mají. O některých známých kultivarech najdeme informace na první pokus, jindy je to práce na celý večer, zejména pokud máme k dispozici jen neúplný nebo zkomolený název.

Důležitější než fotografie jsou slovní popisy, které jasně vymezují vzhled kultivaru. Jestli šlechtitel popsal kultivar jako bílou macešku se zeleným okrajem, musí vypadat přesně takto, bez ohledu na to, co ukazují fotografie sdílené pěstiteli na internetu. Na mnoha sdílených obrázcích jsou totiž vyobrazeny sporty nebo chybně označené rostliny, a to nás pak může zmást.

K ověření nám nejlépe poslouží vyhledávač Google, který na rozdíl od českého Seznamu prohledává především zahraniční weby. Do vyhledávače napíšeme název fialky a přidáme k němu slovní spojení *african violet*. V případě ruských nebo ukrajinských kultivarů zapíšeme do vyhledávače spolu s názvem slovo *Фуалка*. Nalezené popisy a fotografie pak porovnáme s fotografií fialky, kterou nabízí náš prodejce. Pokud se budou informace alespoň přibližně shodovat, je pravděpodobné, že má prodejce rostlinu označenou dobře. Jestliže se fialka na jeho fotografii výrazně liší od oficiálního popisu, může se jednat o sport, záměnu nebo dokonce o podvod - o snahu prodat méně vzácný kultivar za cenu *horké* novinky.

V souvislosti s ověřováním a správným pojmenováním fialek je třeba připomenout jednu velmi důležitou zásadu: neprodáváme listy ani sazeničky z mateřské fialky, která nám dosud nekvetla a nemáme ji ověřenou. Pro lepší pochopení uvedu smyšlený příklad: u polského prodejce koupím listový řízek označený jako AV-Skazka. Z listu získám pět sazeniček, ale protože nemám pro všechny místo, nechám si pouze jednu malou sazenici a zbylé čtyři prodám ostatním zájemcům. Dříve než moje sazenice poprvé vykvete, prodám také pár listů. Bohužel o několik týdnů až měsíců později zjistím, že se polský prodejce zmýlil a místo AV-Skazka mi poslal úplně jiný kultivar. Jelikož si už nepamatuji, komu jsem sazeničky a listy poslala, šíří se chybně pojmenované fialky mezi ostatní pěstitele. Kdybych s prodejem vyčkala do prvního kvetení alespoň jedné sazeničky, záměnu bych včas odhalila a k chybnému šíření by nedošlo.

Jiná situace ovšem nastává v případě, že již máme kultivar ověřený. Tehdy můžeme zbylé sazenice prodávat, aniž bychom vyčkávali na jejich první kvetení. Opět uvedu příklad: koupím si listový řízek AV-Skazka a získám z něj pět sazeniček. První sazenice vykvete podle popisu šlechtitele a já tedy vím, že k záměně ze strany prodejce nedošlo. Tuto správně kvetoucí sazenici si nechám pro sebe a zbylé čtyři pak mohu nabídnout dalším pěstitelům. Může se sice stát, že některá bude *sportovat*, ale to již neovlivním. V tomto případě je důležité, že nedojde k celkové záměně kultivaru.

Ruský kultivar z produkce Fialkovodu AV-762-11.

PRAVIDLA PRO ZÁPIS NÁZVŮ FIALEK V OFICIÁLNÍCH SEZNAMECH

Ve svých katalozích bychom měli dbát na správný zápis jmen fialek, čímž usnadníme ostatním pěstitelům vyhledávání popisů a fotografií na internetu. Bohužel mnoho katalogů obsahuje chybné či zkomolené názvy, s nimiž si internetové vyhledávače neumí poradit. Jedním z nejčastějších prohřešků je vynechávání prefixů před názvy ruských kultivarů, tedy typických zkratek, LE-, RS-, AV-, AE-, N- a podobně. Musíme si uvědomit, že **prefixy jsou pevnou součástí názvů fialek** a nemůžeme je libovolně měnit či dokonce vynechávat. Je to v podstatě obchodní značka šlechtitelů, která nám pomáhá lépe identifikovat jejich kultivary. Mnohé kultivary mají stejný základní název a prefix nám pomáhá určit, o který kultivar se vlastně jedná. Příkladem mohou být kultivary se shodným názvem 'Dikaia Orkhidea'. Jeden vyšlechtila Elena Lebedskaia (LE-) a pyšní se růžovými květy, druhý Elena Korshunova (EK-) a má fialové květy. Pokud vynecháme prefix, pak mohou ostatní pěstitelé jen hádat, který kultivar máme ve své sbírce.

Podobu prefixů si vymýšlejí šlechtitelé, je to do jisté míry módní a marketingová záležitost. Prefixy jsou často tvořeny iniciálami jmen šlechtitelů. Není-li uvedeno jinak, píšeme je kapitálkami a **s pomlčkou bez mezer**. Nelze tolerovat zápis '**Rs Zorro**', jediná správná podoba je '**RS-Zorro**'. Jsou ovšem i výjimky psané s malým písmenem, například VaT-. Správnou podobu prefixu se musíme naučit.

NEJZNÁMĚJŠÍ PREFIXY RUSKÝCH A UKRAJINSKÝCH KULTIVARŮ

Některí šlechtitelé používají prefixy pouze v latince, nezapisují je pomocí cyrilice.

CYRILICE	LATINKA	ŠLECHTITEL	CYRILICE	LATINKA	ŠLECHTITEL
---	23-	<i>I. Zubo</i>	ЛиК-	LiK-	<i>G. Lazarenko</i>
АВ-	AV-	<i>Fialkovod</i>	Мила-	Mila-	<i>L. Ivanova</i>
АЕ-	AE-	<i>E. Arkhipov</i>	МК-	MK-	<i>M. Karpova</i>
АК-	AK-	<i>A. Kuz'mina</i>	---	MT-	<i>M. Totieva</i>
Ален-	Alen-	<i>A. Vol'skaia</i>	Н-	N-	<i>N. Berdnikova</i>
Ан-	An-	<i>N. Andreeva</i>	НД-	ND- *	<i>N-Danilova-Suvorova</i>
Арт-	Art-	<i>M. Monakhova</i>	---	ND- *	<i>N. Deriabina</i>
АС-	AS-	<i>S. Anriushchenko</i>	Нил-	NiL-	<i>N. Levaia</i>
---	AVS-	<i>A. Sergeeva</i>	НК-	NK-	<i>N. Kozak</i>
Бо-	Bo-	<i>B. Kostsev'iat</i>	НЛ-	NL-	<i>N. Liutaia</i>
БОС-	BOS-	<i>Baronov</i>	ПЛ-	PL-	<i>L. Pchelovodov</i>
БР-	BR-	<i>S. Burkatskie</i>	ПТ-	PT-	<i>T. Pugacheva</i>
ДЕО-	DEO-	<i>O. Aksenkina</i>	РМ-	RM-	<i>N. Skorniakova</i>
---	Dn-	<i>D. Denisenko</i>	РС-	RS-	<i>S. Repkina</i>
---	DS-	<i>Dimetris</i>	СК-	SK-	<i>A. Kuznetsov</i>
ЕК-	EK-	<i>E. Korshunova</i>	СМ-	SM- **	<i>K. Morev</i>
Ян-	Ian-	<i>N. Puminova</i>	ЦМ-	TsM-	<i>TsentrMini</i>
К-	K-	<i>E. Kraiduba</i>	---	TV-	<i>T. Vysota</i>
---	KZ-	<i>I. Zaikina</i>	ТЗ-	TZ-	<i>K. Morev</i>
ЛЕ-	LE-	<i>E. Lebetskaia</i>	ВаТ-	VaT-	<i>T. Val'kova</i>
---	Leo-	<i>A. Ivanitskii</i>	---	VM-	<i>T. Vecher-Maidaniuk</i>

* Dvě šlechtitelky používají stejný prefix. První z nich, Natalia Danilova-Suvorova, píše svůj prefix pomocí cyrilice jako НД, což se do latinky přepisuje jako ND. Druhá, Nina Deriabina, píše svůj prefix ND pouze v latince. Píšeme-li názvy jejich kultivarů v latince, nemusí ostatní vědět, zda se jedná o kultivar Natalie, nebo Niny. Z toho důvodu je rozumné uvádět do závorky za názvem kultivaru i jméno šlechtitele. Např. ND-Nadezhda (N. Danilova-Suvorova) a ND-Koroleva Krasoty (N. Deriabina).

** Prefix SM (semenáč Moreva) se používá pro označení semenáčů, které nebyly šlechtitelem Morevem uznány jako oficiální kultivary, ale lidem se natolik líbily, že si je pojmenovali podle svého. Bohužel pěstitelé nadělali v kultivarech nepořádek. Mnohdy označují prefixem SM- i oficiální kultivary, pro něž jinak Morev prefix nepoužívá.

Zatímco ruští a ukrajinští šlechtitelé používají převážně zmíněné prefixy, evropsí a američtí šlechtitelé používají před vlastním názvem kultivaru slova ve tvaru přídavných přivlastňovacích jmen, např. Ness' (D. Ness), Mac's (G. McDonald), Ma's (O. Robinson), Rainbow's (R. Wasmund), Rob's (R. Robinson), Ko's (Stan Ko) atd. Mimo přídavná přivlastňovací jména jsou často užívána také různá jiná slova, přezdívky nebo přezdívký, jako například Alamo (H. Pittman), Allegro (J. Stromborg), Apache (J. Munk), Buckeye (P. Hancock), Jolly (H. Pittman), Optimara (Holtkamp), Rhapsodie (Holtkamp) apod. Někteří šlechtitelé používají pro každou sérii svých kultivarů jiné slovo.

JAK ZÍSKAT ORIGINÁLNÍ NÁZEV V CYRILICI?

Nejen u nás, ale i po celém světě kolují názvy fialek různě zkomolené. Když se pak chceme na internetu podívat na fotografii fialky nebo najít její popis, může nastat problém. Potíže míváme hlavně u ruských a ukrajinských kultivarů, jejichž původní názvy jsou ve zbytku světa přepisovány z ruské cyrilice do národního jazyka daného státu. Například čeští pěstitelé používají v ruských názvech fialek písmena š, č, ž (SM-Dušečka), jenže na internetu s takovými názvy nepochodíme. Než si obdržený název přepíšeme na jmenovku a do svého katalogu, měli bychom ho zkontrolovat a případně opravit do správné, tedy mezinárodně srozumitelné podoby. K tomu je potřeba učinit dva kroky: dohledat si původní název v ruské cyrilici a následně ho převést do latinky podle anglické normy. Jenže kde vzít název v cyrilici, když jsme od prodejce získali jen název v latince? Jestliže nedohledáme původní název při běžném surfování po internetu, můžeme využít jeden z online programů, který převede písmena z latinky do ruské cyrilice:

www.convertcyrillic.com/#/keyboard

Do většího prázdného pole pod virtuální klávesnicí začneme psát název v latince (RS-Zorro). Program tato písmena nahradí za písmena azbuky, takže se v poli nakonec objeví název v ruštině (PC-Зорро). Zkopírujeme ho do Googlu a ověříme si, zda takový název skutečně existuje. Program totiž přepisuje písmenko po písmenku tak, jak mu slovo předložíme, včetně případných chyb a překlepů. Nepozná, zda je slovo zkomolené a neumí ho automaticky opravit. To ovšem nevadí. Pokud se jedná o drobné chybičky, Google si poradí a ve výsledcích hledání obvykle nabídne odkaz na nějaký ruský fialkářský web, kde už správnou podobu názvu najdeme. Pokud si Google neporadí, musíme použít selský rozum a pokusit se v programu některá písmena změnit – například písmeno „j“ nahradíme za „i“, písmeno „š“ za „sh“, písmeno „c“ za „ts“, písmeno „č“ za „ch“ apod. Vygenerované názvy zkusíme kopírovat do Googlu tak dlouho, dokud nebudeme úspěšní. Časem se mnohá ruská slova naučíme a hledání nám půjde rychleji.

PŘEPIS RUSKÝCH NÁZVŮ DO LATINKY

Každý katalog by měl obsahovat původní ruské názvy fialek zapsané v cyrilici. Když pak takové názvy zkopírujeme do vyhledávače spolu s klíčovým slovem *Фиалки*, téměř vždy se nám podaří nějaké informace dohledat. Vzhledem k tomu, že mnozí z nás neumí ruská písmena přečíst, je vhodné používat také názvy transliterované, čili přepsané do latinky, ideálně do angličtiny. Většinu fotografií a popisů totiž najdeme jen na zahraničních webech a tam s českým přepisem nepochodíme.

Existuje mnoho transliteračních systémů, ovšem pro naše účely se nejlépe hodí systém ALA-LC (systém používaný v rámci Asociace amerických knihoven a Kongresové knihovny), který pro přepis z cyrilice používá také organizace AVSA. Například originální název jednoho kultivaru zní **СМ-Ягодное Суфле**. A takto by název vypadal ve dvou nejznámějších transliteračních systémech:

SM-Iagodnoe Sufle - systém ALA-LC, který je používán v databázi First Class 2 společnosti AVSA

SM-Yagodnoye Sufle - systém BGN/PCGN, tzv. žurnalistický systém užívaný v tištěných médiích

Obě možnosti zápisu jsou správné a záleží jenom na nás, který si vybereme. Přesto doporučuji používat výhradně systém ALA-LC, abychom podobu názvů trochu sjednotili s organizací AVSA. Bohužel drobné chybičky v přepisu se výjimečně vyskytují i v databázi First Class 2, proto je dobré nespolehat se jen na autoritu, ale transliterovat název i pomocí nějakého konvertoru.

S přepisem názvů do angličtiny podle ALA-LC nám pomůže další funkce výše zmíněného programu:

www.convertcyrillic.com

V horním menu klikneme na záložku *Convert*. Do levého okénka zkopírujeme název kultivaru v cyrilici a zaškrtneme volbu *Unicode*. Vpravo zaškrtneme položku *ALA-LC (Library of Congress) Romanization without Diacritics* a potvrdíme kliknutím na tlačítko *Convert*. V pravém okně se následně objeví transliterovaný název, který můžeme použít ve svém katalogu.

Convert Cyrillic Convert Keyboard Bulk Dictionary Contact

Convert among KOI-8, 1251, Library of Congress, Unicode, and phonetic Cyrillic. To type in Cyrillic, try the keyboard, and to translate multiple Russian words at once, try the bulk dictionary lookup.

Convert From

Encoding Help

- ALA-LC (Library of Congress) Romanization with Diacritics [Russkii ĭazyk]
- CP1251 (Windows) [Ђóňňěěě ĵćűě]
- KOI-8 [ЂóЂóЂěěě ЊÚŮĚ]
- Phonetic (Modified Library of Congress Transliteration) [Russkii\ ĭ iazyk]
- Unicode [Русский язык]

СМ-Ягодное Суфле
АВ-Наташа Ростова
ВаТ-Царь Горох

Convert To

Encoding Help

- ALA-LC (Library of Congress) Romanization with Diacritics [Russkii ĭazyk]
- ALA-LC (Library of Congress) Romanization without Diacritics [Russkii iazyk]
- CP1251 (Windows)[Ђóňňěěě ĵćűě]
- KOI-8[ЂóЂóЂěěě ЊÚŮĚ]
- Phonetic (Modified Library of Congress Transliteration)[Russkii\ ĭ iazyk]
- Unicode[Русский язык]

SM-lagodnoe Sufle
AV-Natasha Rostova
VaT-Tsar' Gorokh

Convert

PŘEKLADY NÁZVŮ DO CIZÍHO JAZYKA

Jedna z dalších nepříjemných věcí, která nás může potkat při hledání fotografií a popisů fialek, je název přeložený do cizího jazyka. Například kultivar 'Zima Ulybaetsia' je často překládán jako 'Winter Smiles' a 'Moroznaia Vishnia' bývá uváděna jako 'Frosty Cherry'. Pokud si názvy překládáme jen pro vlastní zábavu, tak je to samozřejmě v pořádku. Přeložené názvy bychom ale neměli používat ve svých katalogích místo oficiálních názvů, jinak se už pěstitelé mezi sebou nedomluví. Mnohé pěstitele jen stěží napadne, že 'Azurblauer Himmel' je ve skutečnosti 'EK-Nebesnaia Lazur', nebo že 'Stary staw' je polský název pro 'RS-Staryi Prud'.

Takto běžně vypadají nabídky fialek na polském aukčním serveru - přeložené názvy a bez prefixu. Hádej, kdo jsem?

Fiołek Afrykański Włosy Wenus liść
5,00 zł
kup teraz
16,00 zł z dostawą

Fiołek Afrykański Tajemniczy Wędrowiec liść
5,00 zł
kup teraz

Na závěr příkládám několik užitečných odkazů na webové stránky šlechtitelů, kde lze najít mnoho fotografií a popisů v současnosti nejprodávanějších kultivarů.

Američtí šlechtitelé Ralph Robinson a jeho žena Olivie (série Rob's a Ma's)

Oficiální stránky - www.violetbarn.com

Americká společnost Lyndon Lyon Greenhouses (šlechtitelé Paul Sorano, Sidney Sorano a další)

Oficiální stránky - www.lyndononlyon.com

Americká společnost Holtkamp Greenhouses (série Optimara a Rhapsodie)

Oficiální stránky - www.myviolet.com/varieties

Forum společnosti AVSE (African Violet Society of Europe).

Bez přihlášení lze v rubrice *Specific cultivars* prohlížet stovky záznamů o jednotlivých kultivarech.

www.african-violet.eu/forum/

Ukrajinská šlechtitelka Svetlana Repkina (série RS-)

Oficiální stránky - www.shop.violaclub.lg.ua

Ukrajinská šlechtitelka Elena Lebetskaia (série LE-)

Oficiální stránky - www.le-fialka.at.ua

Ruská šlechtitelka Elena Korshunova (série EK-)

Oficiální stránky - www.ek-fialki.com

Ruský šlechtitel Evgenii Arkhipov (série AE-)

www.arhipov-fialki.ucoz.ru/publ/1

Ruský šlechtitel Alexei Tarasov, Fialkovod (série AV-)

Oficiální stránky - www.fialkovod.ru

Ruské kultivary od Dimetrisu (série DS-)

Oficiální stránky - www.streptocarpus-dimetris.com/ds-saintpaulia-catalog-en/

Seznam stovek dalších kultivarů od jiných pěstitelů - www.dimetris.ru/catalog/senpolii

Ruské šlechtitelky Natal'ia Skorniakova a Tat'iana Pugacheva (série RM- a PT-)

Oficiální stránky - www.fialkikursk.ru

Ukrajinská šlechtitelka Natalia Kozak (série NK-)

Oficiální stránky - www.shop-veles.sells.com.ua

Ruská šlechtitelka Nadezhda Berdnikova (série N-)

Neoficiální stránky - www.domfialki.ru/forum3/viewtopic.php?f=114&t=1827

Ukrajinská šlechtitelka Elena Kraiduba (série K-)

Neoficiální stránky - www.fialochka.rx22.ru/static.php?p=---11

Ruská šlechtitelka Natalia Puminova (série Ian-)

Neoficiální stránky - www.donnaflora.ru/main.cgi?catalog=1141

Ruští šlechtitelé Natalia Andreeva a její syn Ian Zubo (série 23- a AN-)

Neoficiální stránky - www.senpolia.ru/moi-sorta